

DEVYNIOLIKTOJO AMŽIAUS
REALYBĖS IR PAUZDĖJIMAI.

(Iš G. H. Wells'o ir V. K. R.)

(Tęsa)

Šitokios britų opozicijos pasekmėje Berline 1878 metais buvo konferencija San Stefano sutarčiai peržiūrėti, ypatingai turint omenyje Turkijos ir Austrijos monarchijas; britai gavo Cypraus salą, prie kurios neturėjo jokius teisių, kuri niekada nebuvo jiems reikalinga nei naudinga, ir lordas Beaconsfield'as gryžo iš Berlio konferencijos, su triumfu ir dideliai Gladstone apmūdai, su tuo, kas tuomet buvo britams aiškinama, kaip "Garbės Taika".

Ši Berlio sutartis buvo tai antras faktorius, ruošęs dirvą didžiajam 1914-1918 m. karui; pirmuoju faktorium buvo Frankforto taika.

Tarptautinių politinių metodų tyrinėtojai šitie trisdešimts metų, po 1848 m., yra labai įdomūs. Europos valdžios, pasiliuosavusios nuo visuotinio paprastų žmonių sukilimo baimės, darė ką tik galėdamos Didžiųjų Valstybių lošimui atgaivinti, kurs taip šurkščiai buvo Amerikos ir Prancūzijos revoliucijų sutrukdytas. Dėka mechanikos revoliucijai, karas kur daugiausiai arė bendrą gyvenimą, ne kaip seniau, Indijoje, kaip jau minėjome, susikūrė ypatinga imperija ją sukurė ne britų žmonės ir britų valdžia, bet privatiniai laimės jėškotojų bendrovė su savo monopolijai ir karališkuoju charteriu. Bendrovė buvo priversta likti militarinę ir politinę jėgą laikais veržimosi į Indiją ir tos suirutės, kuri sekė Indijos subyrijimą, mirus Aurangzebui, 1707 metais. Ji išmoko prekybos su įvairioms valstybėmis ir tautomis atstovoniuoktuoju amžium. Šitą keistą naujos ryšies imperiją atrado Clive, suorganizavo gi Warren Hastings; Prancūzijos konkurencija buvo įveikta, kaip jau minėjome; ir 1798 m. lordas Mornington'as, vėliau — markizas Wellesley, vyresnysis brolis generolo Wellesley'o, kurs liko Wellington'o kunigaikščiu, liko Indijos general-gubernatorium ir galutinai nustatė bendrovės politiką taip, kad ji galėtų savo valdžią pavaduoti silpstančią Didžiojo Mogulo imperiją. Napoleono ekspedicija į Egiptą buvo tai tiesioginis puolimas tos britų bendrovės imperijos. Kai Europa buvo užimta Napoleono karais, Rytų Indijos Bendrovė, įvairiems general-gubernatoriams valdant, atliko maždaug tokį pat vaidmenį, kaip ir tas, kurį teko atlikti pirmiau turkomanams ir kitiems puolikams iš žemių, tik ji atliko savo vaidmenį didesniu išnašumu ir daug mažesniu smurtu ir žiaurumu. Ir po Vienos taikos ji ėjo sau pirmyn, rinko savo mokesnius, vedė savo karus, siuntė savo ambasadorius pas įvairius Azijos valdovus, ir buvo lig ir nepriklausoma valstybė, tik valstybė, linkusi siųsti savo turis į vakarus.

Pereitime skyriuje mes aprašėme Didžiojo Mogulo sugriuvimą ir atsiradimą Mahratta valstybių, Rajput kunigaikštijų, musulmų karalių Oudh ir Bengal ir Siht'ų. Negalime smulkiai pasakoti čia apie tai, kaip ta britų bendrovė veržėsi pirmyn ir aukštyn, susidėdama kartą su viena valstybe, kitą kartą su kita ir galų gale kaip visų jų užkariautoja. Jos jėga ir įtaka apėmė Assam'ą, Sind'ą ir Oudh'ą. Indijos žemėlapis pradėjo išlengvo panešėti tam, su kuriuo anglų vaikai šandien susipažysta mokyklose, — visa eilė vietos žmonių valstybių, kurias laiko krūvoje didelės tiesioginiai britų valdomos provincijos.

Dabar, kai ši keista bendrovės imperija auga laikmečiu tarp 1800 ir 1858 m., mechanikos revoliucija iš lengvo mažino dideli tolį, skyrus Indiją nuo Britanjos. Seniau bendrovės valdžia nedaug tesikišo į naminių Indijos valstybių gyvenimą; ji davė Indijai užsienių valdytojus, bet Indija buvo prastai turėti svetimą valdytojus ir asimiliuodavo juos; tie anglai atėdavo jauni, gyvendavo joje didesnę savo amžiaus dalį ir likdavo to sistemo dalim. Bet dabar mechanikos revoliucija pradėjo keisti dalykų padėtį. Britų valdininkai jau galėjo vykkti namo, į Europą, savo atostogoms, lengviau jau buvo atsigabenti savo žmonas ir šeimas; jie jau nebebuvo indijizuojami; jie liko vakarų žmonėmis ir svetimšaliais — ir vis daugiau jų čia buvo. Ir dabar jie jau smarkiau pradėjo kištis į Indijos papročius. Atėjo ir tokie stebėtinai ir baisūs dalykai, kai telegrafas ir geležinkeliai. Krikščionių misijos ir gi pradėjo smarkauti ir darbuotis. Jei jos ir nedaug gaudavo sau naujų šalininkų, tai vis gi sukeldavo daug skepticizmo tarp senųjų tikybų išpažintojų. Miestuose jaunimas pradėjo "europėti", dideliame senesnių žmonių susirupinimui.

Indija lig šiol buvo perkentėjusi daug įvairių valdovų permainų, bet niekada ji nebuvo mačiusi tokių permainų, kokias prisiėjo dabar paregėti. Moslemų mokytojai ir braminai labai išsigando ir nusimnė ir britai buvo kaltinami už žmonijos progresą. Ekonominis interesų konfliktas, didėjant Europos artimumui ir jos įtakai, ėjo smarkyn; Indijos pramonės, ypatingai jos sena medvilnių pramonė, daug nukentėjo dėl įstatymų, favorizavusių britus išdirbėjus. Neįtikėtina Bendrovės paklaida privėdė prie pairimo. Braminas karvę skaito šventu gyvuliu; moslemas kiaulę skaito purvinu su tvėrimu. Bendrovės Indijos kareiviams buvo išdalinti nauji šautuvai, kuriems reikalingi riebalais ištepti patronai, — tuos patronus kareivis turi kasti; kareiviai susekė, kad patronai buvo tepami karvių ir kiaulių taukais. Šis faktas sukėlė bendrovės Indijos armijos maištą. Indijos Maištą (1857 m.) Iš pradžių kareiviai sukilo Meerut'e. Paskui sukilo Delhi, kad atstacius Didžiojo Mogulo imperiją...

Britų publika umai surado Indiją. Ji pamatė, kad nedidelis britų garnizonas, toli karštų dulkų ir saulės krašte, kovoja už savo gyvybę su didele tamsių žmonių jėga. Britų publika neklausė, kaip jie ten įsigavo ir kokias jie turėjo teises ten būti. Savo žmonių, patekusių pavojun, meilė tokių klausimo nestato. Ten buvo skerdynės, smurtas, žiaurumai, 1857 metais Didžioje Britanijoje buvo labai daug susirupinimo. Britų lyderiai, ypatingai Lawrence ir Nicholson'as su sauja kareivių, atliko stebėtinus žygius. Jie nesėdėjo, nuleidę rankas, kai maištininkai organizavosi ir kaupė sau prestižą; toks sėdėjimas būtų buvęs priežastimi visai netekti Indijos. Jie dažnai puldinėjo daug skaitlingesnius už juos maištininkus. Lawrence sakydavo: "Clubs, not spades, are trumps" (1). Britus puolė Sikl'ų, Gurkl'ų ir Punjabo kareiviai. Pietūs liko ramūs. Kitos istorijos lai pasakoja apie tai, kaip įvyko skerdynės Cawnpore ir Lucknow'e Oudh'e ir kaip neskaitlinga britų kariuomenė apsiatė ir puolė Delhi. 1859 m. balandžio mėnesį, paskutnės maišto žarijos buvo užgesintos, ir britai vėl liko Indijos viešpačiais. Maištas nebuvo tai žmonių sukilimas; tai buvo tikta Bengalo armijos maištas, sukilęs vien dėl to, kad bendrovės valdininkų valdžia nemokėjo suprasti savo kareivių. To maišto istorijoje yra daugybė pavyzdžių apie indų pagalbą ir maloningumą britams pabėgėliams. Bet tas maištas buvo tai įspėjimas.

Tiesioginė maišto pasekmė buvo prijungimas Indijos Imperijos prie Britanijos Vainiko. Įstatymu An Act for the Better Government of India general-gubernatorius liko vice-karalium (Viceroy), atstovaujanti Britanijos karalių; bendrovės vietą užėmė ministeris Indijai (Secretary of State for India), atsakęs prieš Britų Parlamentą. 1877 m. lordas Beaconsfield'as, kad užbaigus šį darbą, pasirupino paskelbti karalienę Viktoriją Indijos imperatoriume.

Šitokia tai nepaprasta linija ir šiandien jungia Indiją ir Britaniją. Indija dar ir dabar yra Didžiojo Mogulo imperija, tik Didžiojo Mogulo vietą užima Didžiosios Britanijos "vainikuotoji" respublika. Indija yra autokratija be autokrato. Jos valdžioje yra kombinacija absoliutės monarchijos su demokratišku valdininkumo beamsenybe ir neatsakomingu. Indas, turės skundų, neturi regimo monarcho, į kurį galėtų kreiptis; jo imperatorius yra aukštinis simbolis, — jis turi platinti Anglijos pamfletus ar per tarpininkus pakelti klausimą britų Atstovų Bute. Juo labiau Parlamentas yra užimtas britų reikalais, juo mažiau kreipiama dėmesio į Indiją ir juo labiau ji bus palikta nedidelės aukštesnių valdininkų grupės malonei.

Aišku, kad tokia valstybės dalykų padėtis negali būti pastovi. Indijos gyvenimas, nežiurint visokių varžymų, eina pirmyn su visu pasauliu; Indijoje didėja laikraščių skaičius, didėja Vakarų idėjų paliestų apšviestų žmonių skaičius ir kartu su tuo didėjo bendro savo valdžia nepasitenkinimo upas. Laikę pastarųjų septynių dešimtų metų nebuvo tokios lygiai pažangos britų valdininke Indijoje, jo apsišvietimo ir kokybės atžvilgiu. Jo tradicijos yra aukštos; dažnai tai yra išimtinų patybių žmogus, bet pats sistemas nėra lankus ir judrus. Dar daugiau, militarė jėga, remianti tuos valdininkus, pastaruoju amžium nesivystė nei po budžio, nei inteligencijos atžvilgiais. Joki kita klasė, intelektualu atžvilgiu, nebuvo taip susnūdusi, kaip britų militarė karta. Susiduręs su daug aukščiau apšviesta Indija, britas kariškis, nepatogiai jausdamasis dėl savo apsišvietimo trūkumų ir nuolatos bijodamas būti pajauktu, pastarųjų kelerių metų rodė didelio palinkimo griebtis spasmodiško smurto, kurs ne kartą jau turėjo tikrai apverktinas pasekmes. Kuriam laikui didysis karas buvo visai atitraukęs nuo Indijos tą nedidelį britų visuomenės dėmesį, kurį ji pirmiau dar kreipdavo į Indiją, ir atšaukė iš Indijos inteligentiškesnius kariškius.

1) "Kozeriai dabar yra gilės, ne vynai." "Clubs" — anglų kalboje reiškia giles (kortose) ir vėzdą, lazda, pagali. "Spade" — reiškia vynus (kortose) ir spatą, lopetą. Lawrence'o posakis reiškia, kad "reikia muštis, o ne leistis užkasti." (V. K. R.)

(Bus daugiau)

Vincutės daina.

Menu puikius jaunystės metu, vasaros pavakariu, gimtino miestelio S... dulkėtą gatvę, nuo ką tik pragintų dvaro galvių, beveik tuščia, kur nekur praeinančių žydų dvokiančių svogūnais ir vėl pranykstančių į tokią pat dvokiančią žydišką, taip plačiai žinomą Lietuvoj, kvapu, gryčūtė. Ten, toliau vakų burelis ritinėjė lanką ir linksmai šukauja po dulkėtą gatvę ir vėl nyku mažučio miestelio gatvėj.

Žengti buzdavo greičiau iš dulkų ir svogūnų kvapo į lauką miško link, kur vylioja tyras lauko oras ir graži, graži vasaros naktis. Gale miestelio girdis skambi vaiko-mergelės daina, dyvinai vaikiška nekalta melodija, lakštingalos gaida, sklindanti iš rutų darželio... Tai dainuoja Vincutė, jauna grakšti, kaip vėjunas mergaitė, paskendusi žaliame daržely, po langu gintinės bazužės. Ir juo arčiau — daugiau sminga į sielą, tas žavus balselis, sukeldamas pulkias svajones iš laisvo-nepriklausomo vaikystės metu, apie rutelių skaidrumą, paukštelių linksnumą... ir taip negailestingai gyvenimo bangos nuplauto tolyn... Sulaikai žingsnius ir vos tik koja už kojos, eini miško link, lyg nenorėdamas atsitolinti nuo tos skambios dainelės. Ir tik toli, arti miško vos begirdi aidą ir prisėdęs žolyne klausais ir skęsti auksinės svajonės.

Praslinko keli metai — pamatė Vincutė jau gražią jauną mergaitę, tamsiai rusvomis akutėmis, juosvais plaukeliais, taip grakščiu vaikystės liemenėliu išaugusio gracijs ir grožy, skambiu vyliojančiu juoku, žavėjančiu žvilgiu...

Ir vėl užgirdau jos dainelę prie paties rutų darželio, bet jau ne tą, ne menančią auksinės laisvos, vaikystės metą, bet linksma vyliojančią meilės dainelę... apie širdies troškimą, švelnų jausmą... ant bangų laivelį, šviesią mėnesieną naktį — plaukiančią iš jaunus kruties su karštais, vylingais sielos troškimais... bet taip pat nekaltą ir tyrai traukė praeivį prie savęs vyliodama į užburta meilės karalių...

Bėgo laikas lyg vanduo upely ir nebegrįstamai, dingo palikdamas apsvilimo ir pagiežos žaidas... Vieną gražią dieną užgirdau, kad žavėjusi dainom Vincutė ištėkėjo ir galėsio kibirkštėlė sutaskėjo širdy, kad nebeteks išgirsti to skambaus balselio, taip žymiais tarpais teikusią sielai tyrų nekalta vaizdą...

Bet vėl likimui lemiant užgirdau jos skambią dainą, bet kaip skaudžiai persimainiusią ir ryškiau skirtum nuo pirmųjų vyliojančių dainų, kurią girdint prieš valią veržėsi asaros iš akių... O! kiek apsvilimo, kiek skausmo ir liudėsio įpyne gyvenimas jaunoji sieloj Vincutės, kurį išlejo liudnjo ilgesio dainoj. Tai girios verkimas nuo šelstančios audros, tai monotoniškas ilgesio gegutės balsas. Tai vėl gailus vėjalio kaukimas rudeno metu.

Štai girdis dyvina melodija plaukianti iš tos kadaisė vyliojančios dainų karalaitės krutinės bet ji rusti lyg griausmo galybė, baugi lyg šelstanti audra, tai verkimas pakirsto medelio ir vėl liudėsio ir ilgesnio gaida tik pinasi, plaukia... Suvirko siela... pažvelgiau akysna, kuriose spindėjo pagieža, apsvilimu ir ilgesiu be galo liepsna... ir pamylau dainų karalaitę, skaudančią nuo dainos siela, taip ilgai varsiusią gijales iš skambiu, vyliojančių ir griaužčių dainelių ir šiandien jau atsiduriau išaustame tinkle... Dingio siela užkerėtos dainos karalaitės tinkle, pradirko jį pajutusiu skausmu, pradingo skaisčios vyliuonės prie gyvenimo tikslo, su karštais troškimais, siela daužėsi ir draskėsi lyg sparnuotas paukštėlis spastuose.

Pamylau dainų karalaitę taip periodiniai originalaus gyvenimo troškimus išliejusią jausmingose dainuose ir paskendau bangose skausmų nuo paskutinosios — apsiniauks veidas, sužibo ir mano akyse pagieža, skausmas ir apsvilimas. Bėgėis grumiaus po įšėlusią gyvenimo jurą... o akyse mirties

Ivairyenybės

IVAISTAI NUSIZENGIMAMŲ
SUSEKTI.

Nesenai Amerikoje išrasti narkotiniai ivaistai, kurie pavadinoti "skolopaminas". Su jų vaistų pagalba buvo daromi bandymai nusikaltėlius priversti tisingus parodymus duoti.

Ir tokie bandymai, daryti su esančiais Kalifornijos kalėjime 3 kaliniams, davė gerų rezultatų. Minėtiems kaliniams iš pradžių duotas "skolopaminas", o po to pateikti klausimai. Vienas iš bandomų kalinių, kaltinamas žmogžudyste, pareiškė, kad kaltininku ne jis yra bet kitas ir pasakė to žmogaus pavardę, nors prieš tai niekaip nenorėjo pasakyti. Antras kaltinamasis prisipažino kaltu esant visame už ką buvo kaltinamas. Trečias — negras prisipažino žmogžudyste, nuo ko pirma gynėsi, be to, prisipažino ir kituose prasižengimuose apie kuriuos teismas nežinojė.

JAPONIJA GELIŲ KRASTAS.

Japoniją pavasarį tikrai galima pavadinti "gelių kraštu". Mums, europiečiams, sunku suprasti nepaprastą japonų prisirišimą prie gelių. Ne tik atskiri asmenys, bet visa, giliai kulturinga tauta, myli gėles. Mažas žemės sklypas, kurį užima skaitlinga japonų tauta, atrodo lyg ištisas sodas, išdirbtas tokiu uolumu, darbtumu ir mokyjimu, kuris Europoje nežinomas. Mažose sodeleuose auginami prityrusių sodininkų nepaprasti augalai: šimtamečiai ažuolai metro aukštumo, nepaprastai aukštos gėlės ir tt. Viena didžiausių tautos švenčių yra vyšnių žydėjimo diena. Mylimiausias vyšnios žiedas stovi vienoj eilėj su obelimi, ihrizantema bei lotosu. Muzikale ir vaizdi japonų kalba turtinga įvairiais palyginimais, kurie turi daug bendro su gelių vardais. Japonai gelių kalbą atspėjo tiek, kiek tik žmogui tautai prieinama. Atrodytų, kad šis gražus "gelių kraštas" su jo minkštu šiltu klimatu, turėtų būti laimingiausias žemės rutulio kampelis, tačiau to nėra — tas kraštas gausus ugniakalais, kurie nuolat laiko Japoniją žemės drebėjimų baimėje. Paskutinis žemės drebėjimas sunaikino beveik visą Jo kahamos miestą ir padarė daug nuostolių kraštui.

NAUJA TARPTAUTINĖ
KALBA.

Senai jau gyvuoja pasaulyje idėja — sujungti visas tautas į vieną šeimą, išmokinant jas vieną kalbą kalbėti. Tai idėjai įgyvendinti atsirado žmonių, kurie sudarė net kelias lengvas išmokti kalbas. Taip buvo išdygus kalba "Volapiukas", vėliau atsirado Esperanto kalba. "Volapiukas" visai neprasipilė. Nors esperanto kalba turi daug šalininkų ir jau yra labai įsigalėjusi, tačiau dar yra daug abejojantių, kad esperanto taptų žmonių bendrąja kalba. Gal dėl šios priežasties, dabar Amerikoje pasiskelbė nauja tarptautinė kalba, vardu "Euphonia". Jos autorius vašingtonietis Vilfredas Stevensas, matyt yra daug patyręs, kol gautinai sukombinavo čia minimąją kalbą. Tai yra ne kas kita, kaip rinkinys žodžių iš 20 kalbų, kurioms pats Stevensas kalba Euphony kalba sudaryta taip, kad iš 15,000 pagrindinių žodžių galima lengvai sudaryti kitus tiktai naujų žodžių. Kalba pasitryni savo prastumu ir sklendimu. Jeigu rįsant tarptautinės kalbos įgyvendinimo uždavinį tektų vadintis tik tais sampratomais, kad ta kandidatė į pasaulines kalbas bus geresnė, kuri lengvesnė, tai gal ir "Euphony" taptų pasekėju. Bet vien kalbos lengvumu, rodos, tautų nepriimtosi prie broliškumo.

šmėklos vaidinosi... pagieža... apsvilimas... skausmas... O aidas ausyse užburta galybė paskutinosios dainos vis skambėjo... ir siela daužėsi aukštame dainos tinkle...

J. Medžiausis.

BUSIMAS DUJŲ KARAS.

Londone Chemijos profesorius Karolis S. Gibsonas, buvęs Vyriausios Anglijos krašto apsaugos ministerijos dujų klausimais patarėjas Didžiojo Karo metu, pasikalbėjime su korespondentais štai ką pareiškė:

"Dujos — sakė profesorius, — yra vienas tiksliausių ginklų, ką įrodė ir patvirtino Didžiojo Karo praktika. Jų veikimas yra daug žmuniškesnis, negu sprogstamosios medžiagos. Vartojant sprogstamąją medžiagą kovojančios pusės daug daugiau susilaukia žalos, negu vartojant dujas. Nuo veikimo sprogstamosios medžiagos liekas daugybė sužeistų, invalidų, kurie netinka tolimesnei kovai, tuo tarpu kai užmuštųjų labai mažai. Visai priešingo vaizdo susilaukiama vartojant dujas. Esu priešas tarptautinių sutarčių, draudžiančių dujų gamybą, nes netikiu, kad panašios sutartys būtų vyknamos. Kaip galima įsitikinti, leiskime, kad dujos gaminamos pramonei, o ne karo tikslams?"

Businame kare naudosimės dujomis, daug plačiau, negu pereiname. Geriausių taikos užtikrintojų, reikia manyti, virstos pačios dujos, nes jos tiek paveiks į tautos savo baismus, kad jos ir karų išsižadės."

Neveltui Anglijos valdžia dujų tyrinėjimo reikalams 1922 ir 1923 m. skyriusi buvo 169.700 svarų sterlingų!

TIKRAI, KAI KINEMATOGRAFE.

Prancūzijoje buvo toks atsitikimas: Iš Anjero stoties greituoju traukiniu — Paryžius — Šerburgas išvyko vienas amerikietis, Oditor, iš New Yorko, ir kelyje atsiminė, kad užmiršo viesbutyje dėžutę su brangenybėmis. Kadangi konduktorius atsisakė sulaukyti traukinį, tai amerikietis, ilgai nelaukdamas, atsidarė savo kupės duris ir, smarkiausiai traukiniui, einant laimingai išsoko. Čia pastaikę gatvėje automobilis, į kurį išokęs nudumė į viesbutį: viesbutyje užmirštieji daiktai dar tebegulėjo ant stalo. Pagriebęs juos, jis vėl automobilium nudumė į Le Burž, oro laivyno uostą Paryžiuje. Ten amerikietis nusisamdė aeroplaną ir nulėkė į Šerburgą, kur jis nusileido kaip tik į tą laiką, kada traukinys, iš kurio jis išsoko, artinosi prie stoties. Tokiu būdu, jis susepėjo atvykti į garlaivį "Homeric", kuris turėjo išplaukti į New Yorką.

MENULIO ŠVIESA—VAISTAI

Senas priežodis sako: kur saulė neįeina, ten daktaras ateina. Ir iš tikrųjų, saulės spinduliai turi ypatingą įtaką žmogaus organizmą ir gydo daugelį ligų. Serga tam tikromis ligomis žmonės, gydytojų patarimais kaitinasi saulės kaitroje — ima saulės tyne, ir tuo gydosi. Saulės spinduliai, be šilumos ir šviesos spindulių, turi dar taip vadinamųjų cheminių — ultravioletinių spindulių, kurie ir turi gydomųjų savybių.

Nesenai nustatyta, kad ir mėnulio šviesa turi ypatingos įtakos žmogui. Kuną, kartais gydo ligas. Jau senai žinoma, kad mėnulio šviesa specifiniai veikia į kai kuriuos žmones ir padaro juos lunatikais: naktį mėnuliui šviečiant jie vaikščioja miegodami stogais, tvoromis. Dabar jau viename užsienio kurorte Lejzu kaset suvažiuoja daug sergančių džiova ir gydosi ne tik saulės, bet ir mėnulio šviesa. Senovės mokslininkai — astrologai ne veltui tvirtino, kad mes gyvename planetų įtakoje.

SALEM, N. H., liepos 4 d. Čionai įvykusios automobilijų lenktynės, bevažiuojant 122 mylias greitumu į valandą, Jack Foley, iš Billerica, neteko kontrolės ir ant vietos liko užmuštas, aktyvaizdoje susirinkusios 10,000 publikos.

SANDARA

THE LITHUANIAN WEEKLY

Published Every Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA
K. J. PAULASKAS Manager and Editor.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS
Savaitinis laikraštis, leidžiamas kas ketvergas. Prenumerata turi būti apmokama iš karto. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo. Metams kainuoja (Amerikoje) \$2.50; Kanadoje ir kitur — \$3.00. Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojanti: "SANDARA"

327 E Street, South Boston, Mass.

Entered as Second-Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Redakcijos straipsniai.

MUSŲ BUTINA PAREIGA.

Amerikiečiai lietuviai, eiles metų pragyvenę šioje laisvoje demokratinėje šalyje, turėję progas naudotis laisve, siekti prie apšvietos, privalo suprasti ir tinkamai įvertinti to visko svarbą.

Pamylėję šios šalies laisvę, kuria naudojamosi turėjome ir turime galimybę siekti prie to, prie ko kuris palinkimas turime, nekartą kėlėme savo balsą, kad toki laisvę būtų įgyvendinta ir Lietuvoje.

Su šiais metais, pažangiosios visuomenės laimėjimu, dalinai mūsų troškimas išsipildė. Gavę tokį laimėjimą, šiandien turime užduotį, kad tas viskas tinkamai būtų įgyvendintas, kad Lietuvos laudis tinkamai tą galėtų pajauti, jog jai sušviest šviesesnio gyvenimo spindulys.

Nors dabartinė Lietuvos valdžia atidarė liaudžiai duris į pirmynžangą, į apšvietą, bet kada valdžia rado klerikalų aprūpavimą Valstybės išdą — neišgalės tai liaudžiai teikti reikalingos tinkamos paramos. Gi pati liaudis, kuri yra vargų prispausta; kuri dar nėra tinkamai atsistatčius savo sugriautas ukes, neišgalė prie to siekti. Susidarius tokioms aplinkybėms ne šimtai, bet tukstanciai talentuoto Lietuvos jaunimo, kurie turi didžiausius gabumus ir troškimą prie mokslo, gyvenimo sunkenybių yra priversta nuo to susilaikyti ir negali įžengt į šviesesnio gyvenimo kelią, bei išaugti naudingais apšviestais valstybei žmonėmis.

Taipgi girdime gandus apie netobulumus ir valstybinę įstaigose, kur nebuna tinkamai atliekami darbai. Tam daug pakenkė darbininkų nepatyrimas. Čia reikia daug tinkamai auklėtų pralavintų darbininkų. Jei šiandien yra jų trukumas, tai turi būti pastangos, kaip galima greičiausiai priauklėti.

Užpildymu tos spragos, Amerikos lietuviai daug gal prisidėti. Mes galime prisidėti trimis atžvilgiais:

1. Kiekvienas susipratus apšvietą mylintis Amerikos lietuvis, turi butinai pasiimti sau už pareigą, užrašyti Lietuvon "Sandarą", arba kitą pažangios dvasios laikraštį. Mūsų laikraštį gaudamas Lietuvoje gyvenantis žmogus, labai daug pažengs pirmyn apšvietoje.

2. Cionaitinės mūsų laikraščių redakcijos turi įvairių moksliškų turinio knygų, kurias butinai privalome siuntinėti Lietuvon.

3. Prie Sandaros turime Lietuvių Politinį Išdą. Privalom jį remti visomis išgalėmis. Politinis išdą gavęs tinkamos paramos, galės teikti stipendijas neturintiems, turintiems gabumus mokslieiviams, bei tinkamai kelti lietuvių kultūrinį susipratimą.

Pažvelgus į mūsų kasdieninį gyvenimą matome, jog per metus laiko, ne doli, bet dešimtimis dolių praleidžiame įvairiems liuosiemis pasilinksminimams bei betiksliams dalykams. Argi negalime taip pat paskirti bent po keletą dolių kultūriniam lietuvių reikalams.

Pasiimkime čion suminėmus ir kitus svarbius klausimus, kaipio dieninio gyvenimo užduotim ir vykdykime juos gyvenimui. Tokios pareigos atlikimo reikalauja iš mus mūsų broliai Lietuvoje, bei mūsų atgimusi tėvynė Lietuva. Kurie jaučiamės ištikimais jos sunais bei dukterimis, privalome nelaukdam šiam reikale ištest jai tinkamą pagelbos ranką.

VISUOTINAS SEIMAS IR "LIETUVIŲ DIENA"

Philadelphijos lietuviai šiais metais rengia du didelius ir reikšmingus parengimus: Visuotiną Seimą ir "Lietuvių Dieną". Iki šiol buvo manyta, kad abu abu taip svarbūs rengimai, bus subendrinti vienu sykiu, bet taip neįvyko. Iš paskutinių pranešimų matosi, tartumei ir tarp rengėjų yra susikaidymas, kur Seimo reikalais daugiausiai rūpinasi pažangūs žmonės, o "Lietuvių Dienos" reikalais daugiausiai bažnytiniai. Seimas įvyksta rugpjūčio 15, 16 ir 17 dienomis, o "Lietuvių Diena" rugpjūčio 28 d. Vadinasi, nuo vienos išskilmės iki kitos paliktas tarpas, kurį jokiu būdu Seimas suvažiuavę iš tolimesnių kolonijų lietuviai negalės pergyventi, kad sulaukus "Lietuvių Dienos".

Siame "Sandaros" numeryje turime parengimų pranešimuose paskaita, kad subendrinimas šių dviejų išskilmių galutinai likviduotas. Reiškia šie du parengimai bus vykdinami kiekvienas atskirai. Tapgi iš pranešimų yra pastebėtina, jog "Lietuvių Dienos" rengėjai išskilmės bendrina daugiausiai bažnytinės pajėgas. Nežiūrint kad ir taip yra, "Sandara", budama kaip tautinių bei kultūrinių mūsų reikalų remėja, nemato reikalo tam priešintis ir teikti aštrias kritikas. "Sandara" davė vietos ir duos abiejų parengimų reikalams.

Patsai Visuotinis Seimas, turės neapsakomai didelės reikšmės. Jis galės išrišti daug svarbių klausimų, paliejančių čionaitinio mūsų gyvenimo reikalus ir sykiu pareikšti, kaip Amerikos lietuviai žiūrį į Lietuvą ir kas jų manymu Lietuvoje turi būti taisytina. Begalės yra labai svarbių klausimų liečiančių mūsų gyvenimo reikalus. Juos nors galėtume išrišti atskiromis grupelėmis, bet negalėtume tinkamai vykdyti gyvenimui. Visuotiname Seime tai galėsime tinkamiausiai atlikti.

Patartina lietuvių draugijoms bei įvairioms organizacijoms siųsti savo atstovus. Patartina ir pavieniams lietuviams, pri-taikinti savo atstogus minėtoms dienoms ir dalyvauti Seime.

Apžvalga.

BOLŠEVIKAI NORI POLITINIŲ KALINIŲ.

Nors bolševikai, apsimaskavę veidmainystės kaukėmis, neva staugia už politinių kalinių paliuosavimą, bet faktiškai jie turi troškimą palaikyti kalėjimus prikimštus kaliniais, nes "Vilnis" N. 52 rašo:

"Lietuvos seimo rinkimus laimėjo opozicija, ypač liaudininkai ir socialdemokratai. Dabar lakas dirbti, laikas klerikalas votis išpauštyti ir išvalyti tas brudas, kuriuo klebonija ir špitolė aptersė visą Lietuvą.

"Jokio pasigailėjimo klerikalškiems žulikams ir bude-liams! Imti juos už apykaklių ir mesti į kalėjimą! Tegul bus ir taip, kad kalėjimas nėra mokykla, ir jį ten nepaisys. Bet ne apie tai eina kalba. Reikia žinoti, kad tie ry-miškojo jėzuitizmo karštiniai nebepataisomi. Reikia žinoti, kad nesuminti jie dar labiau demoralizuos liaudį...

"To neveizint, reikia juos verst, reikia reikalauti, kad klerikalškos šiukšlės būtų sušiuotos į kalėjimą!"

Ne kitokiais yra ir Maskvos karštiniai bolševikai. Kada naujoji Lietuvos valdžia paliuosavo jų 93 iš kalėjimo, tai vieton dėkingumo valdžiai, jie susilaužė ir socialdemokratų susirinkimą, jį išardė ir surengė liaudį demoralizuojančią demonstraciją Kaune, kur net 5 žmonės tapo sužeisti. Pasak "Vilnies" tokiems demoralizatoriams tik kalėjime vieta. Duodant tokį pasiūlymą link klerikalų, patartina bolševikams pasiūlyti ir veidrodį ir tikrai pažinti save.

Nors Liaudininkų su Soc. dem. valdžia neturi tikslo laikyti prikimštus kalėjimus, bet jeigu klerikalai su bolševikais vays demoralizacijos darbą, tai kitaip su jais negalės pasielgti, kaip tik uždaryti kalėjimą.

PRIEŠ RANKŲ BUCIAVIMĄ

"Lietuvos žinios" atspausdino straipsnį po kuriuom pasirašo sekanti gydytojai:

Jonas Brundza, Juozas Stasiunas, V. Vaičiūnas, B. Atkočiūnas, B. Matulionis, V. Bendoravičius, M. Nasvytis, V. Ingelevičius, Prof. Dr. P. Avizonis, J. Prialgas, Čiprijauskas, J. Čeponis, E. Paulauskas, Slonimskis, B. Zacharinas, V. Tercijonas, P. Kairiukštis, Doc. Blažys, J. Marcinkus, J. Usas, A. Petraitis, D. Kizlauskas, K. Oželis, Prof. P. Radzvičkas.

Straipsnyje minėti gydytojai nurodo, kad rankų bučiavimo parpotys lietuviuose yra palimas iš rusų ir lenkų, kuris yra baisiai pavojingas sveikatos žvilgsniui. Taipgi nurodoma, kad tokis parpotys tuoj turi būti prašalintas.

Kada komp. M. Petrauskas savo dienyne "Sandaroje" pasmerkė rankų bučiavimo paprotį, tai Kauno ponios labai nepatiko. Kažin ką dabar jos sakys tiems gydytojams? Ne-
būgi pasisveikinant vis dar kiš ranką, kad pabučiuotų?

SAVO KALTĘ PRIMETA KITIEMS.

Nors klerikalų laikraščiai mėgina kaltinti dabartinę Lietuvos valdžią delei įvykusios demonstracijos birželio 13 d. Kaune, bet kaip pasirodė, tai patys klerikalai tam yra kaltininkais. "Lietuvos žinių" bendradarbis davė paklausimų ministrui pirmininkui p. M. Sležiavičiui, į kurio pas. ministras atsakė sekantiai:

"Ligi naujai Vyriausybei perimant valdžią pasilieka veikti senoji Vyriausybė, ji privalo ligi pačią valdžios perdavimo valandai saugoti šalies santvarką ir vykdyti įstatymus ir tuo pačiu yra atsakomina už visus įvykius, kurie tuo lai-ku galėjo turėti vietos. Tad ir už pereinamo sekmadienio (birželio 13 d.) neatsakomingu elementu suroštas priešvalstybinis eisenas su visuomenės erzinančiais ekscesais yra atsakominga iki šiai dienai tebegaliojanti senoji d-ro Bis-

tro (vyriausybė ir specialiai Vid. reikalų min. p. Endziulaitis.

— Kas bus padaryta su tų ekscesų kaltininkais bei jų priežastininkais?

— Bus padarytas energingas tardymas ir kaltininkai einant įstatymais bus tinkamai nubausti.

— Kas manoma daryti ateityje su panašiais įvykiais?

— Naujai Vyriausybei perėmus Valstybės vairą panašūs įvykiai nebebus kartos ir kiekveinas toks bandymas bus visomis turimomis priemonėmis likviduotas, o kaltininkai baudžiami visu Respublikos įstatymų aštrumu.

Demokratinės laisvės teisės yra teikiamos visų šalies gyventojų gerovei, o ne ramybės drumzlėms ir priešvalstybiniais gaivalams.

Mano žiniomis, pereinamo sekmadienio eisenų darbininkai nedalyvavo, jį inescenizavo sukurstyti gatvės vaikėzai ir visokios atmatos, kurios, pradžoj nesutikę energingos akcijos iš tvarkos saugotojų pusės, įgavo abcojuma ir pradėjo užgaulioti ramius piliečius.

Tokie ir panašūs apgalvoti išsišokimai bus raunami iš pasakny.

Naujoji valdžia šalies vairą perėmė birželio 15 d., o demonstracija įvyko birželio 13 d. kurios kaltininkais yra klerikalai.

SUSIKOMPROMITAVO PATYS SAVE.

Įvykusioj bolševikų demonstracijoje, birželio 13 d. Kaune, bolševikai patys save ta demonstracija susikompromitavo. Jie savo chuliganišku pasielgimu ir daužymu žmonėms kepurų ant tiek papiktino žmones, kad net ir tie, kurie dar šiek tiek turėjo bolševikams pritarimo, šiandieną pakratė savo rankas ir daugiau apie bolševizmą nesvajos.

Jie maršuodami susitiko generolą Bulotą ir pareikalavo, kad nusimtyt kepurę. Generolas Bulotą pareiškė, kad jis, kaip kariškis, nesima kepurę nei prieš Lietuvos vėliavą, tik atiduoda jai garbę. Tada bolševikai gen. Bulotą sumušė! At-tai reikia didesnio chuliganizmo! Jeigu jie taip būtų padarę Amerikoje, sumušdami gen. Pershingą, ar kurį kitą, tai pati minia, nelaukdama valdžios teismo, ant vietos juos būtų sudaužiusi.

PAMOTĖS AUKLETINIAI.

Girdint bolševikų skandalo SLA. seime, p. M. Jankus pareiškė: "Nesistebėkime, kad taip yra: mes esame auklėti vieni pamotės Rusijos, kiti pamotės Vokietijos. Dėlto dauguma tokių tikros motinos nežino ir mums, savo broliams, doro sarmatą prieš švėtimus, kai išausims patys, tai turėsime savo didvyrius, kurie kels tautos garbę."

Tai yra teisinga pastaba. Lietuviški bolševikai yra pamotės Rusijos auklėtiniai ir tai pamote tarnauja, niekindami savo tikrąją motiną Lietuvą.

LIETUVIŲ-LATVIŲ KONGRESAS.

Brželio 18 d. Rygoje pasibaigė trečiasis Lietuvių Latvių Kongresas. Jame dalyvavo 95 lietuviai. Kaip pasirodė, tai šis kongresas padarė labai didžiulį prieš draugiško susitarimo Lietuvos su Latvija.

JURGUTIS LIETUVOS BANKO VALDYTOJAS.

"Lietuvos žinios" praneša, jog jos sužinojusios iš pasitikėtinų šaltinių, kad Respublikos Prezidentas ir ant toliaus pavedęs Prof. kun. Jurgutį būti Lietuvos Banko valdytoju.

"LIETUVOS ŽINIŲ" SUKAKTUVĖS.

Birželio 19 d. "Lietuvos žinios" paminėjo savo Dešimties Metų Sukaktuvės. Palyginamai nors dar trumpas laikas, kaip tas laikraštis skelbia laisvos demokratijos idėją lietuvių tarpe, bet vienok jis atliko didelių darbų, nes apvaikšiojant sukaktuves, tos idėjos jau yra įgyvendintos Lietuvos valstybiname gyvenime.

Sveikiname "Lietuvos ži-

nius" ir linkim kad ateities jų skelbiami dealai rastų dar didesnę liaudies pritarimą ir kad jais besivadovaudama Lietuvos laudis koveikliausiai gyvendintų Lietuvos valstybėje pilnutėlę demokratinę laisvę ir visą tvarką.

VILNIAUS LENKAI MOKINASI LIETUVISKAI?

"Vilniaus Kelias" praneša, kad daugelis Vilniaus lenkų pradėję mokintis lietuviškai. Jie saka, kad greitai laiku reikės mokėti lietuvių kalbos.

Kiek tame teisybės, sunku pasakyti, bet jei taip yra, tai išeina, kad Viln. lenkai netu-

ri įsitikėjimą Lenkijos egzistavimui su jos užgruobtomis teritorijoms palaikymui.

LIETUVOS LITUI PAMOJAUS NĖRA.

Klerikalų spaudoje pasirodė žinios, kad naujais Lietuvos valdžiai pradėjus darbus, litas nusmuksiąs. Tame reikale buvo atsikreipta į Finansų ministrą p. A. Rimką, kuris pasakė, kad tokie gandai, tai blogos valios žmonių paleisti ir jiems tikėti nėra pamato. Priegtam p. Ministeris mano, kad prie naujosios valdžios Lietuvos reikalai, kaip vidujiniai, taip ir užsiejiniai žymiai pagerėsia.

Naujos vyriausybės deklaracija

SKAITYTA SEIME 1926 M. BIRŽELIO 22 D.

Ministeris Pirmininkas M. Sležiavičius perskaitė Seime šią naujojo kabineto deklaraciją. Gerbiamieji Tautos Atstovai.

Tautų kaip ir atskirų žmonių gyvenime, yra laikotarpiai, kai susidėjusios aplinkybės verčia tautas susirupinti pasirinkto kelio tikrumu, ieškoti naujų kelių krašto politikoje, kelių, kurie turi išvest tautą į geresnę, šviesesnę ateitį. Man tenka garbė stot vyriausybės priešakyje kaip tik tokiu momentu. Trečiojo Seimo sudėtis, duodama žymią daugumą pažangiajam demokratiniam sparnui, rodo, kad mūsų tauta nenor daugiau ligi šiol vartojamųjų valdymo metodų, kad ji siekia teisėtos demokratinės tvarkos Lietuvoje įgyvendinimo ir išsivadavimo iš susidariusio dvasinio ir ekonominio skurdo, kuris mūsų kraštą kas kartas sunkiau slegia. Pasireiškusi per Trečiojo Seimo rinkimus tautos valia deda vyriausybei visai aiškius uždavinius. Deja, giliai yra palietusios pačius mūsų valstybinio gyvenimo pagrindus ir tų klaidų atitaisyimas reikalauja ilgesnio laiko. Del to mano suvaldos vyriausybės deklaracijoje teks paliesti ne tik tuos valdžios uždavinius ir sumanymus, kurie sudaro artimiausią vyriausybės darbų programą, bet ir tokius siekimus, kurie gali būti realizuoti tik tolimesnėje ateityje, bet kurių įgyvendinimo pradžia rišasi su nauju mūsų politikos kursu. O tas kursas, apibūdinant bendrais bruožais, bus uolus Valstybės Konstitucijos dėsnių saugojimas, teisėtumas ir teisingumas, pagrįstas demokratinės tvarkos įvedimu krašte, ekonominės ir socialinės gyventojų buklės pagerinimas.

Pereinant prie atskirų valstybinio gyvenimo šakų man tenka, gerbiamieji atstovai, išdėstyti jums tokį vyriausybės numatytą darbų planą.

Užsienio politika.

Užsienio politikos srityje vyriausybė savo svarbiausiu uždaviniu laikys testti Lietuvos žemių rinkimą su senąja Lietuvos sostine Vilnium po Nepriklausomos Lietuvos vėliava, užtikrinti mūsų valstybei garbingą padėtį, saugumą ir laisvą klestėjimą, taip pat sudaryti palankias sąlygas valstybei ekonominiai kilti.

Tarpusavinis valstybių gyvenimas mūsų laikais remiasi tarptautinės teisės ir tarptautinės moralės dėsniais ir, pasakyčiau, tarptautinių pasitikėjimų; šių dėsnių laužymas arba jų nesilaikymas, naudojant momento jėgos persvarą, yra tarptautinės tvarkos ardy-mas. Šios tiesos vyriausybė negalės pamiršti nustatydamas savo politiką Lenkijos žvilgsniu. Kol nebus grąžintas Lietuvai Vilnius ir visos, einant Maskvos sutartimi, priklausančios Lietuvai žemės, kol nebus atitaisyta sulaužiusios Suvalkų sutartį Lenkijos padarytoji Lietuvai žala, tol negalės būti normalinių santykių tarp Lietuvos ir jos pietų kaimyno. Šia proga vyriausybė randa reikalingą pareikšti, kad išvaduo-toms iš Lenkijos okupacijos Lietuvos žemės, vykdam Lietuvos Steigiamojo Seimo valia, bus suteikta Nepriklausomos Lietuvos Respublikos sienose autonominis vidaus ir vietos reikalų tvarkymas.

Bus dedamos visos pastangos kuogeriausiems santykiams su visomis valstybėmis, su kuriomis, atstaciūsi savo valstybę Lietuvos tauta suėjo į politinį, ekonominį ir kultūr. bendravimą išvystyti ir palaikyti. Vyriausybė turės galvoje, kad ekonominiai faktoriai yra įgiję šiuo metu lemiančios reikšmės, valstybių tarpusaviniame sugyvenime, del to tinkamų rinkų suradimas mūsų gaminiams, palankių sąlygų sudarymas mūsų eksportui ir apskritai ekonominiam išsivystymui užims centralinę šios srities vyriausybės darbe vietą. Didžiausio dėmesio vyriausybė kreips sudaryti prekybos, muitų tarifu, susisiekimo ir navigacijos sutartims su tomis valstybėmis, su kuriomis tokių sutarčių ligi šiol neturime. Pirmoje eilėje turimi galvoje Prancūziją, Belgiją, Italiją, Ispaniją ir centralinės Europos valstybes — Austriją ir Vengriją. Esamą provizorinę prekybos sutartį su Anglija bus stengiamasi pakeisti nuolatinę prekybos sutartimi, kad tuo būdu dar labiau sustiprinus ankštus ekonominis ryšius, kurie vis labiau turėtų jungti Lietuvą su Didžiąja Britanija.

Ypatingo dėmesio vyriausybė kreips į mūsų respublikos politinių ir ekonominių santykių su kaimynėmis valstybėmis su-normavimą: Vokietija ir Sovietų Socialistinių Respublikų Sąjunga ir Baltijos valstybės, su kuriomis riša Lietuvą ir draugingumo ryšiai ir daugeriopų interesų bendrumas. Vyriausybė netrukus pardės svarbias ekonomines ir politines derybas del arbitražo sutarties sudarymo su Vokietija, ir darys reikiamą žygį greičiau pabaigti dar senosios vyriausybės pradėtos politinės ir ekonominės derybos su Sovietų Socialistinių Respublikų Sąjunga. Vyriausybė yra įsitikinusi, kad tos derybos, kurios nebus nukreiptos ne prieš vieną kurią nors kitą valstybę ir kurios turės tikslu stiprinti šioje Europos dalyje taiką, paremtą teisės ir teisingumo pagrindais, bus vaisingos.

Politinis, kultūrinis ir ekonominis Baltijos valstybių susitarinimas bus vienas svarbiausių vyriausybės užsienio politikos uždavinių. Vyriausybė padarys visą, kas nuo jos priklausys, kad tam susitarinimui davų konkrečių formų. Ekonominės derybos su giminingais mums Latvijos respublika, kurioms vyriausybė duoda didelės reikšmės ir po kurių turės sek-ti visa eilė kitų derybų tiek su Latvija, tiek su kitomis dviem Baltijos valstybėmis — Estija ir Suomija, bus pirmas rimtas naujos vyriausybės žygis užbrėžtąja kryptimi.

Vyriausybė, siekdama užmegzti platesnius ekonominius ryšius su užsieniais išplės ir pertvarkys mūsų konsularinį atstovavimą kitose valstybėse, eis prie konsularinių sutarčių sudarymo, kiek galėdama stensis intensyviau ir aktingiau dalyvauti tarptautinėje konferencijoje, bei įstaigose ir dės pastangų, kad užsieniai turėtų reikalingų apie Lietuvą informacijų.

Krašto apsauga.

Respublikos ginkluotų pajėgų tvarkymo srityje vyriausybė laikysis tų jėgų stiprinimo politikos. Mes turime būti pasiruošusiais kiekvienam momentu atremti bet kurį prieš Lietuvos reikalų tvarkymą.

(Seka ant 5 pusl.)

KAZYS IR DĖDE

— Gut morning, Kazy!
— Sveikas, dėdė! O kas naujo girdėti? Ale atrodo, tartumei kelionės pasirengęs?

— Yes, vaikel, atėjau tau gudbai pasakyti, nes gal daugiau nesimatyti.

— Na tai kur manai išvažiuoti?

— Manau, vaikel, važiuoti į Lenkiją, nes man rodos, kad ten geriausia yra laikas pasinaudoti proga!

— Tai ką gi dėdė, manai ten daryti nuvažiuojant?

— Nagi girdėjau skaitant "Sandarą" kur buvo parašyta žinia, kad lenkai negali gauti karaliaus, tai aš mislinu nuvažiuoti ir užimti tą vietą.

— Bet palauk, dėdė. Lenkai nori už karalių gauti kokį principą, aukštos kilmės žmogų, o tu tokiu neesi. Kada tu jiems pasisūlysi, tai tave pamatę pamany, kad esi kerdžius ir kur krumuose palikę galvijus atėjai.

— Tu, vaikel, per daug iš manęs nesidūdyk! Aš irgi nesu prastos kilmės ir tam činui esu tinkamas.

— Na tai pasakyk, dėdė, su kokių titulu tu jiems persistatysi?

— Aš, vaikel, jiems galiu persistatyti kaip glaudniausis vadas lietuviškos Romos gvardijos, tai yra davatų. Priegtam, kada aš dar piemeniu buvau, tai viename kaime augdamas su dabartiniu Lenkijos diktatorium Pilsudskiu sykiu kiaules ganėme. Reiškia, mudu su juom frentai iš mažens. Kada aš jam apie tai papasakosiu, tai šiu, kad jis budamas diktatorium sutiks mane leisti būti prezidentu.

— Ar tu, dėdė, ir lenkam pasisakysi, kad esi Pilsudskio draugas?

— Šiu! Kada jie žinos, kad aš Pilsudskio frentas, tai mane daugiau šėnavos.

— Na, gerai dėdė. Vėliausios žinios praneša, kad Pilsudskis suklavalojo. Jeigu tikrai taip yra, tai lenkai pamany, kad ir tu, kaip jo draugas ir nesi sveiko proto! Ką gi tu tada darysi?

— Aš, vaikel, gausiu paliudijimą iš mūsų klebono, kur bus pasakyta, kad aš esu geras ir išmintingas. O kaip tu manai, Kazy: ar aš tikčiau tai vietai?

— Kodel gi ne. Juk lenkai neturi savo žmonių, kuris su kumščia kalėtų jiems poniškas nosis sutrinti. Juk nuo gilos senovės jiems vadovavo išsigimėliai lietuviai. Valdė juos Narutavičius, dabar valdo Pilsudskis, valdys ir kiti, nes lenkų poniškas protas neišgali save suvaldyti.

— Aš ir taip mislinu, vaikel, jog esu tinkamas tam urėdui. Viena nesilektai iš pažiūros atrodo, o antra, kada užsidėsiu lenkišką karūną su višta, tai dar šauniau atrodysiu.

— Na, tai pasakyk man, dėdė, kokių išrokavimų nori būti lenkų karaliu?

— Mano, vaikel, išrokavimas yra toks, kad Lenkiją, kaip ištikimą Romai katalikišką šalį palauksiu draugina Lietuvai. Mat dabar, kada bedieviai valdo Lietuvą, tai jie gali atskirti bažnyčią nuo valstybės, kur tada, nemokėsi kunigams algų. Gi kunigai negaudami algų,

vieton politikuoti, turės daugiau bažnyčios reikalus daboti ir Romos papai negalės ganėtinai pasiūsti lietuviškų litų.

— Ar tu, dėdė, manai, kad tie milijonai litų, kurie šandena išmokami kunigams algomis padarys ką blogo, jeigu valdžia juos paves visiems šalies gyventojams?

— Ar tai tu manai, kad jeigu kunigams nemokės algas, tai mokės visiems žmonėms? Čiutnas iš tavęs vaikel!

— Ne tame dalykas, dėdė. Valdžia piliečiams mokėti neišgalės. Juk nėra nei reikalo mokėti, nes piliečiai moka valdžiai. Bet kada valdžia sutaušys piliečių sumokėtus pinigų, tai galės nuimti muitus nuo įvežamų daiktų, kuriuos piliečiai perka. Tada piliečiai galės sau reikalingus daiktus nusipirkti daug pigiau, negu dabar. Galės nupiginti įvairius mokesčius, kur faktiškai pinigai ir pasiliks piliečių kišeniuose. Tada Lietuvos žmonės bus žmoniškesnis gyvenimas.

— Tu vaikel, klysti taip sakdamas. Ant kiek Lietuvos žmonės bus turtingesni, ant kiek jie išdys ir reiklaus kunigų.

— Tame ir dalykas, dėdė. Kada kunigai paėmė valdyti Lietuvą, tai jie ir apkrovė visokiais mokesčiais gyventojus, o sau pasiskyrė didžiausias algas, kurias gyventojai atmokėdami turi dienas ir naktimis dirbti ir būti nuplyšę ir alkani. Bet dabar, kada Lietuvą valdo darbo žmonių draugai, tai ir patys gyventojai persitiks ir valdžiai pritaras. Tada ir tu, nors ir turėtumei lenkišką karūną su višta ir ta nieko negalėsi pakenkti.

— Orait, Kazy, pamatysime kaip bus.

JUOKAI.

Geriausią Reikmetiką.

UKININKAS: Šita mano karvė yra vos dviejų metų senumo.

MIESTO MERGINA: — Kaip tamsta gali žinoti jos metus, ant ko?

UKININKAS: Ant ragų.

MIESTO MERGINA: Ah! dabar suprantu! Du ragai — dviejų metų.

Gerai pasakė.

Viens airių profesorius, aiškino susirinkusiems chemijai:

Sako: — Šitie nuodai, kuriuos jus čionai matot šioje bonkutėje, tai yra didžiausi nuodai už visus kitus nuodus. Nes vieną lašą jų užpylus ant katės liežuviu — užmuštų drągiausį vyrą!

Pas automobilių pardavėją.

PIRKEJAS. — Mano sunus, pirkto nuo tamstos automobilių, kelios savaitės atgal. Tamsta sakei jam, kad duosit visas naujas dalis jam jeigu kas atsitiktų blogo — ar tas tiesa yra?

PARDAVEJAS: Žinoma, be abejonės.

PIRKEJAS. — Tai gerai, duok man naują nosį, du šonkaulius ir didįjį kojos pirštą.

J. K. Urbonas.

Naujos Vyriausybės Deklaracija.

(Seka nuo 4 pusl.).
tuvos nepriklausomybę nukreiptą, iš kur jis tik eitų, pasikesinimą ar užpuolimą.

Kalbant apie mūsų ginkluotų pajėgų reikalus, vyriausybė kiek galima greičiau įneš į Seimą pagrindin. ginkluotų pajėgų organizacijos ir valdymo taip karo taip ir taikos metu statymo projektą, kuris, Seimui jį priėmus duos reikalingą mūsų kariuomenės gyvenime ir darbuose sistemą ir pastovią tvarką.

Karininkų santykiams normuoti vyriausybė išleis tarnybos eigos įstatymą. To įstatymo pagrindu bus padėti dėsni, kad niekas negali užimti aukštesnės vietos, neatlikęs paskirto stažo žemesnėje vietoje, gi iš aukštesniųjų viršininkų, be to, dar bus reikalaujama tinkamo intelektualinio pasiruošimo karo meno srityje. Taip pat bus normuotas pakėlimas į aukštesnius laipsnius. Vyresniškumas bus teikiamas tik už atliktą stažą ebi įgyta specialinį karin. pasiruošimą. Karininkai, kurie del savo senatvės nebetinka karo tarnybai, arba blogai pakartotinai atestuoti ir nustojusieji karinės garbės, bus iš kariuomenės atleidžiami.

Del partinės politikos vyriausybė neliesdama kiekvieno atskiro piliečio, reiškia ir kario, įsitikinimų laisvę, yra tos nuomonės, kad partingumui bei politikai kariuomenėje neturi būti vietos. Kariuomenė nėra kurios nors partijos įrankis, bet priklauso tautai ir gina ne kurios nors partijos, bet bendrus valstybės reikalus. Del to kariuomenė turi būti apolitinė.

Vyriausybė medžiaginio karių aprūpinimo reikalu, derindama jį su šalies resursų pajėgumu ir jų tiksliu paskirstymu dės pastangų, kad jis visuomet būtų tinkamoje aukštumoje. Be to virštarnybiniams puskarininkams stengsis patikrinti atitinkamas vietas civilinės valdžios įstaigose, kai jie, išstarnavę visą reikiamąjį laiką, išeis iš karo tarnybos.

Be nurodytų priemonių vyriausybė dės ypatingų pastangų kadro t. y. karininkų ir puskarininkų intelektualiniam specialiniam tobulinimui. Iš kariuomenės kadro bus reikalaujama netik aukšto patriotizmo, bet taip pat tarnybos pamylėjimo, jos gilaus pažinimo bei specialinio mokslo. Karininkas turi būti ne tik geras patriotas, drausmingas, bet ir savo srities inžinierius. Puskarininkas — tai artimiausias karininko padėjėjas specialinėje karo tarnyboje.

Bus nustatyta aiški kariuomenės mokymo sistema, kuri bus vykdoma kitų šalių išmėgintais, bet pritaikintais mūsų gyvenimo ypatybėmis, patogiausias mokymo metodais, nes tik tuo keliu dabartiniu trumpu karo tarnybos metu galima suteikti pašaukties ir kariuomenės eiles piliečiams reikalingų krašto gynimo žvilgsnių žinių.

Greta karinio piliečių paruošimo kadrinėje kariuomenėje, eidama ginkluotos tautos principu vyriausybė laiko būtynu reikalu įvesti netarnybinių karin. piliečių paruošimą ypač jaunimo ir tų, kurie netarnavo kariuomenėje.

Lietuvos Šaulių Sąjungos Organizacija bus patobulinta ir sustiprinta.

Pagrindiniu ginkluotų pajėgų tobulinimo reikalu vyriausybė laiko planingą ir tiksliu mūsų kariuomenės aprūpinimą tinkamais, moderniniais kovos ginklais ir karo technikos priemonėmis.

Tvarkant kariuomenės reikalus bus laikomasi didžiausios ekonomijos ir derinimasi su krašto resursų pajėgumu. Krašto Apsaugos Ministerijos centralinės įstaigos bus atitinkamai pertvarkytos ir sumažintos proporcingai mūsų kariuomenės skaičiui.

Nepateisinama (?) centralinių įstaigų viršininkų teisių išplėtimas ir per daug aukštai priilyginimai bus panaikinti.

Kariuomenės teismo sritis bus taip pat pertvarkyta, imant pagrindiną principą, kad taikos metu karo teismai sprendžia tik drausmės ir karo tarnybos nusikaltimus.

Karo mokslo įstaigos bus

pertvarkytos, imant pagrindiną jau pasakytą lėšų ekonomijos principą. Be to bus įvesta racionalinė mokymo sistema ir bus rūpinamasi reikalingos karinės mokyklos specialinės profesūros paruošimu tiek užsienyje, tiek ir šalyje.

Pagaliau vyriausybė kreips daug dėmesio į tinkamą rezervų paruošimą ir organizaciją. Šiandien visiems yra žinoma, kad kiekviena valstybė galinga ne jos taikos metu kariuomenės kiekybe, bet jos rezervų didumu ir išvis, kiek tauta paruošta karui, tiek kariniai pamokintų piliečių, tiek ir medžiaginių išteklių žvilgsnu. Taikos metu kariuomenė yra ne kas kita, kai tai specialinė karo mokykla piliečiams paruošti krašto gynimo reikalams.

(Bus daugiau)

Teisingas išmainymas.

KRAUTUVININKAS: Na, vaikel, kame galiu patarnauti del tavęs?

VAIKAS: Mama, atsiuntė mane gauti išmainyti smulkių dolerio vertės, ir liepė pasakyti jums, kad ji atiduos dolerį kaip turės.

: OLD::GOLD :

KUR—KADA— IR KAIP.

Nacionališkas Geresnio Biznio Biuras atsišaukia į radio klausytojus, kad negali spręsti

didumą kumulatorio A pagal didumą skrynios ar sunkumą. Kaip gali apsisaugot pirkime kumulatorio? Biznio Biuras šitaip atsako į šį klausimą: "Pirkdami produktus iš teisingų išdirbėjų ir teisingų pardavėjų."

Peržiūrėdami pažymėjimus ant kumulatorių parduota New Yorke Biuras išleido sekantį raportą: — "Išdirbėjai 85% kumulatorių yra užsistatę sekti įstatymus, kurie sergsti pirkėjus. Didžiausi pardavinėtojai yra pasisavinę susirašymo sistemą skelbti ir parduoti. Iš tokių išdirbėjų pirkėjai gali su pasitikejimu pirkti."

Kitą tavorą su atsurgumu turite pirkti. Turite naują cigaretę Senas Aukšas, padirbtas P. Lorillard Co., išdirbėjai cigaretę cigarečių ir tabako per 166 metus. Šita kompanija yra nusistatę duoti žmonėms cigaretę, kurį dar nėra turėję.

Ir šandien, galite pasipirkti šitą naują cigaretę, Senas Aukšas, su pasitikejimu, nes Senas Aukšas teikia 3 skirgus pagerinimus negu kiti seni cigaretai. Lengvas — nes padarytas iš geriausio; ir rankom išrinktų lapų. Priemnus — nes visas aštrumas yra išimtas. Saldžiai kvepiantis — nes padarytas iš geriausio turkiško tabako, ir išrinktas del tobulo, ir sumaišytas senų meisturų.

Eiznio Biuras todėl yra neklaidingas. Turite pirkti tavorą išdirbtą teisingų išdirbėjų. Seno Aukso cigaretai yra padaryti tokių išdirbėjų.

Tai Juokų ir Satyros mėnesinis didelis žurnalas. Jame telpa daugybė juokų, juokingų dainų, paveikslų ir linksmių pasiskaitymų. Skaityk "Rimbą" visada bus linksmas. Priešųsk 10c. įdėjęs į konvertą gausi vieną numerį. Prenumerata metams tik \$1.00. Kas neturi "Rimbo" tas ne vyra. Moterims ir merginoms "Rimbą" irgi reikalingas. Reikalauk sekančiu antrašu:

"RIMBAS"

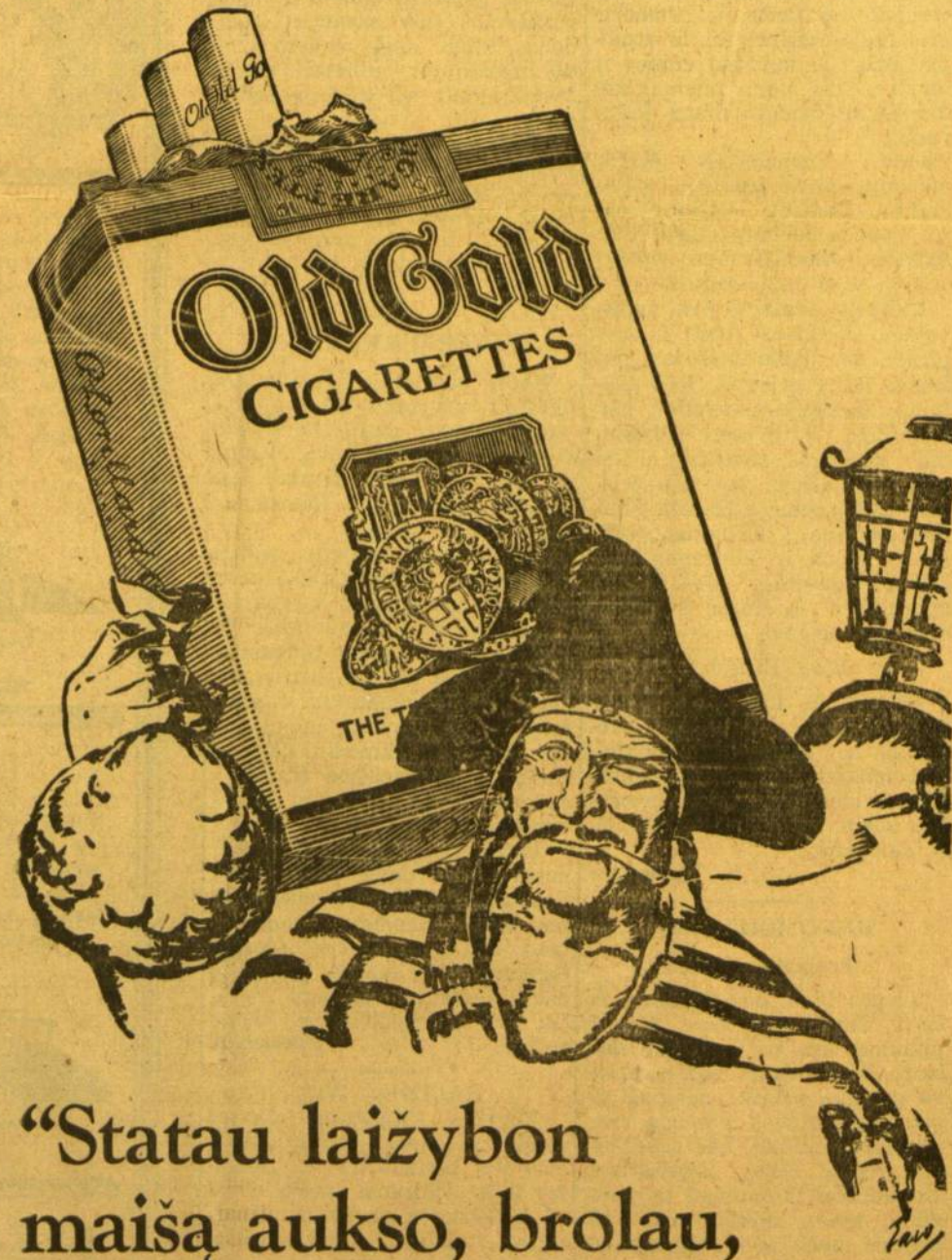
3 Bateman Pl., So. Boston, Mass.

Draugijų Domei.

Kliubai ir draugijos! Kurie sutinkate ateinančiam žiemos sezonui rengti vakarą ir pakviesti magiką J. Čekanavičių "Magijos Stebuklus" daryti iš ansko kreipkitės laisvais žemiau paduotu adresu.

Magikas J. Čekanavičius ateinančiame žiemos sezonui ruošia naujus "Magijos Stebuklus." Tai bus patikriniai jo vaidinimai Amerikos lietuviams.

Gen. Manager J. Amorski, 6353 So. Turner ave. Chicago, Ill.

Aušra
Geresnio Cigareto

"Statau laižybon
maišą aukso, brolau,
kad nesi ragavęs
gardesni cigaretą!"

OLD GOLD

Naujas ir geresnis cigaretas 20 už 15c

SKARBINIS RUKYMAS

Išdirbinis P. Lorillard Co., įsteigtos 1760.

Lietuviai Amerikoje

BALTIMORE, MD.

Kas buvo — Kas yra — Kas bus.

Nedėlio, Birželio 27, š. m., Lietuvių Demokratų Klubas (No. 1) turėjo išvažiavimą savo kempėje, Riverview. Diena buvo graži; žmonių buvo daug — viskas puikiai pavyko. Minėtas Klubas tai tvėriausia Baltimorės lietuvių politiška organizacija; prie jos priklauso visi mūsų šulai: M. Rakauskas, V. Kilikevičius, P. Weisengoff, Adv. Nadas Rastenis, Inž. A. Denbinas, J. Galinaitis, A. Žaltneraitis, J. Gutauskas, P. Jarašas, K. Valinskis, — ir kas juos visus atmins. Žodžiu sakant tai "politinė spēka". Ir minėtas Klubas visame gerai sekasi.

Tuo pačiu laiku čia viešėjo pora Bostoniečių jaunavedžių "honey moon" cirkuitavime. Tai p. A. Namaksis su savo jauna žmona buvusiu p-le. Katrina Shea. Jie buvo apsistoję Southern Hotelyje, ir lankėsi pas Ad. Rastenis, ir kitus žinomas ir pažįstamus. Tai jauna ir daili pora: jis diktas ir pečiuotas; ji daili ir liauni — laiminga porėlė ir labai daili.

Andai sutikau p. K. Liutką, avelų vertelę. Jis mane klausia kas per cigaras "LLL", ką aš andai rikiu. Tai dabar aš jam, ir visiems trumpai ir smailiai paaiškinsiu: — tai buvo "Lietuvos Liaudies Laimėjimo" (rinkimuose) cigaras!

KAS YRA.

Kas mielas vakaras, kaip tik nueinu į Union Parką pasivaikščioti, tai matau komp. M. Petruską, prie didelio atviro lango ir aiškios šviesos, rašant. Kai aš pamatau tai tam žmogui nereikia nei unij, nei švilpynių, nei laikrodžio, nei užveizdos. Jei kada jo nematyti prie stalo rašant, tai iš studijos pilasi jo mokinių dainos ir muzika. Tai uolus menininkas ir brangus žmogus mums lietuviams.

Jonas Penkauskas šiomis dienomis gavo patentą pagerintam orlaivui. Apie jį vietos spauda nemažai rašo. Penkauskas demonstruoja minėtą orlaivį savo rezidencijoje.

Lietuvių svetainė yra maliojama iš vidaus. Graži ji buvo pirma, bet dabar bus dar gražesnė. Butų geistina, kad svetainės direkcija parupintų pertepiojimą "Vytauto Priesaikos" uždangos paveikslą. Dabartinis piešinys yra taip netikęs, kad nesmagu žiūrėti. Žmonės panašūs į baidyklės: arkliai ir asilus ir kupranugarius. Jei pertepiojimas kiek ir kairuotų, bet tas duotų svetainei daug papuošimo.

KAS BUS.

Pėtnyčioje, Liepos 16, kaip 7:30 vakare, Lietuvių Svetainėje bus komp. Miko Petrauskio mokinių ir Atletų Klubo Choro koncertas. Po koncerto bus šokia. Tame vakare tai visi dalyvaus.

A. Kurelaitis.

BALTIMORE, MD.

Trumpos žinutės.

Liepos 18 d. bus laikomas A. L. T. Sandaros 5-tas kuopos piknikas ant p. S. Padvarskio šoro. Komunistai, kurie su savo purvina politika netenka visuomenėje įtakos ir baigia visai nusmukti, pajutę, kad sandariečiai rengia savo išvažiavimą. Komunistai ir surengė tą pačią dieną savo išvažiavimą tik skersai upės nuo Sandariečių išvažiavimo. Matomai komunistų tikslas yra, pakenkti Sandariečiams ir tuomi patiekti pasipelnęti. O kad geriau sektis publiką suviliot, tai komunistai iškasė naujais inicialais "T.D.A." 50 kuopa, kokios dar iki šiol Baltimorėje nebuvo. Vienok aš tikiu, kad Baltimorės visuomenė pažins vilkus avies kailių ir nesiduos save suvilioti, atsilankydami į sandariečių išvažiavimą. P. J. A. Gutauskas, kuris yra ALTS, 5 kp. ir L. D. klubo prezidentu, šiomis dienomis perkėlė savo rubsiuvyklą į kitą vietą ir padidina dirbtuvę iki 20 siuvamų mašinų.

Visų mylimas p. A. Kurelaitis, nespėjęs pereitą metą apsi-

vesti, dabar rengiasi sutverti "senbernių klubą" ir tuom reikalu labai tankiai atlanko ir advokato ofisą. Pagyvensime, pamatysime ar tie jo planai įsikunys gyvenimui.

Baltimoretis.

WORCESTER, MASS.

Šiame mieste randasi nemažas skaičius lietuviško jaunimo, kuris sunku atskirti nuo amerikonių. Į parengimus, kaip tai: balius, teatrus, koncertus visai mažai lankosi. Daugelis jaunuolių nemoka lietuviškai kalbėti. Jei kalba, tai labai silpnai, maišytai su amerikonių kalba. Pavyzdin: "Aš savo mamei nebylinu", (netikiu). "Papė mane sufulino" (suviliojo). "Luk John, kaip nasis smėlina" (žiurėk Jonai, kaip gardžiai kvepia). "Aš lietuviškai ant šito buko rydyt nemoku", (aš lietuviškai tos knygos skaityt nemoku). Motina sako savo dukterei: "Maryte, liaukis vėlai su vaikiniais tasytis." O duklė motinai atsako: "Mama, you, visad man esat tu prieš."

Tai taip mūsų jaunimas susikalba su savo motinomis.

Mažesnės draugijos jau negali išlaikyti tai iš dviejų padaro vieną.

Čia yra trys lietuvių vasarnamiai, bet jaunimas mažai lanko.

Einant Millbury gatve tenka patėmyti jaunus vaikus, gražiai pasipuošusius su plačiomis kelnėmis, tik su senomis bobomis, kurių dresės susmukusios.

Kas sako, kad negražų patėmijimą nereik parašyti į laikraštį, tas klysta. Man teko "Sandaroje" skaityti apie vienos maudyklės langą, kuriame koks ten puodas buvo uždegtas su nesvarių skudurų. Tas parašymas tiek paveikė, kad dabar tame lange vieton puodo, matosi du buketai įvairių kvietų, kur net miela pasižiūrėti.

Worcesterio šventakupriai vienijasi, kad sužinoti, kur pasidėjo ALTS, moterų kuopos pirmas protokolas. Neprosi užsiminti ir apie vyrų kuopą. Kokis jos veikimas yra?

Liepa.

WATERBURY, CONN.

Vietos lietuviški rymikai už lietuvių uždirbtus dolerius pastatė raudoną mūrą, kuris pavestas Romai per airių vyskupą. Tai vėl didelis lietuvių kapitalas sumarmėjo į Romos internacinalo varžą.

Du vietiniai lietuvių politiniai klubai puikia pataisė savo sales. Dabar malonu ir lankytis į parengimus daromus jose.

Bank gatve einant tenka patėmyti tokių įstaigų, kurių langai uždegti skudurais, o gilumoje spinkso maža lempukė. Į tas lindynės daugelis lietuvių suėję "iš po apačios traukia". Jei nesiliaus, paminėsiu ir jų vardus.

Tarpe gyvenančių apie 7,000 lietuvių yra daug pritariantčių Sandaros idėjai. Čia būtų galima turėti Sandaros kuopą iš bent 300 narių. Prie esančios Sandaros 11 kuopos priklauso daug jaunų energingų vyrų, jie privalo pasidarbaut šiam reikale.

Pakeleivis.

RACINE, WIS.

Tėvynės Myletojų Dr-jos Apskritys buvo suruošęs išvažiavimą, birželio 27 d., Dearsley ukėj. Džiūma svečių sudarė iš Kenosha ir Racino. Išpildytas žaislių programėlis, šokta ir žaista vien savi lietuviški šokiai. Muzikantais veitui tarnavo Justinas Vijunas ir Pranas Vasiliauskas. Dalyvavę svečiai patenkinti. Apskričiai liks dar kiek pelno. Šis Apskritys kitą pikniką mano ruošti bizniška, Midway Parke, rugpjūčio pradžioje. Liepos 4 d. SLA. 10-tas apskritis buvo suruošęs Midway parke pikniką, publikos susirinko daug, p. Grimalio orkestra linksmo šokikus naujo salėje. Apskričiai liks nemažai ir pelno nuo šio pikniko.

Birželio 26 d. šv. Marijos ligoninėj mirė Antanas Vištartas, palaidotas Griceland kapinėse, birželio 30 d. Velionis

buvo laisvamanis, jį laidoti susirinko didelis burių lietuvių, tik velionio artimieji netikusiai pasielgė parsikviesdami sakyti komradiskus pasakorius. Anot jų, jei ne kapitalistai žmonės ilgai gyventų, o gal ir visai nemirtų. Suprask, agitavo už

"darbininkus". Sandariečiai apėjo netoli tinkamą vietą piknikams laikyti, kelia dabar kapitalą ir tikiu, bus nupirtas. M. Kasparaitis.

GERIAUSIAI DIRBTI SANDAROJE

New Yorko ir Brooklyno Išskilmės Laike Seimų.

(Rašo Vienturtis).

Šimet mūsų didmiestis turėjo tris seimus veik vienu kartu; Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros seimas prasidėjo birželio 16. Vakarai buvo liūsi, taip kad delegatai turėjo progos pasisvečiuoti ir susipažinti su didmiesčio stebuklais, kurių čionai ant kiekvieno žingsnio galima pamatyti, o ypatnagai iš mažesnių kolonių pribuvus. Seimas tęsėsi tris dienas ir laikraščių skaitytojai jau turėjo progos susipažinti su paties seimo bėgiu ir su nuveiktais darbais bei padarytais nutarimais.

Antras seimas iš kaleinos tai buvo Tėvynės Myletojų Draugijos seimas; atlaikytas dvi sesijai. Apie to seimo nutarimus irgi netenka čion kalbėti, nes jau buvo pirmiau rašyta, tik reikia pastebėti TMD. seimo vakare po sesijų surengta taip vadinama "Bunco Party". Ši balių surengė Sandaros seiman pribuvusius iš Chicago, Ill.: delegatės pp. P. Petraitienė, K. Katkevičienė ir Z. Žil-

ktais darbais bei padarytais nutarimais.

Užsibaigus tai daliai programai, B. Varašius skambinant svečiai puikiai patrepsejo sukutinį klumpakojį, polkas ir valcus. Nuo vakaro pelnas buvo paskirtas "Sandaros" reikalams. Pirmadienį prasidėjo didžiulis organizacijos seimas, t. y. SLA. seimas. Kiek buvo rengtasi prie šio seimo stipriai pergalėti Tautininkus, tų žinių skaitytojai yra užtektinai prisiskaitę, tik tenka paminėti, kad šiame seime buvo aiškios dvi jėgos — Tautininkai-Sandariečiai ir Socialistai-Sajungiečiai sudarė bloką priešais Bolševikus-Komunistus. Komunistai prieš seimą laikė savo konferencijas, taršė kokias keliais geriausiai eit kad kodau gausiai laimėt savo frakcijai iš seimo. Tautininkai irgi nesnaudė, turėjo savo konferencijas, darė nutarimus ir kaip vėliaus pasirodė, tų nutarimų iki radei laikėsi, tai šventadienis ir šventadienio vakaras buvo užimtas konferencijom.

Pirmadienio vakare, birželio 21 d. SLA. banketas. Žmonių dalyvavo arti keturių šimtų. Hotelis Shelburne, prie pat jurių Brighton Beach, buvo pilnutėlis; programos buvo sustatytas iš kalbų ir dainų; buvo specialiai pakviestos ir atvežtos operos artistės dainininkės, panelė K. Jozevskaitė ir p-lė L. Sipovičiūtė, bet dideliausiam salone prisirinkus daugeliui svečių, nesant patogios vietos dainavimui, minėtos artistės atsispašė nuo dainų programos pildymo.

Kalbėtojų surašas buvo platus, bet dėlai tų pačių priežasčių buvo programos sutrumpintas.

"Tėvynės" redaktorius p. E. S. Vitaitis, atidarydamas vakaro programą, perstatė vakaro vedėju advoktą Jurevičių; pirmuoju kalbėtoju buvo pakviestas A. B. Strimaitis, kuris perbėgo kelis brožuos SLA. istorijos; kalbėjo senas darbuotojas P. W. Birštonas, advokatė Šalnierė, advokatas Jurgelionis, SLA. Prezidentas Gegužis. Po banketo ir kalbų, orkestrai griežiant, svečiai iki norui pasišoko lietuviškus ir kitokius šokius; pasekmės buvo gana geros, tik bolševikų frakcija buvusi nepatenkinta už tai kad jų darbininkų kalbėtojų programan nebuvo įdėta.

Antradienį, birželio 22 d. J. Vaičkaus grupė davė perstatymą "Amžiaus Balsas"; publikos susirinko labai mažai, nes vietinė publika mažai težiūno šį parengimą, o iš susirinkusių seiman delegatų ir nedaug kas nuėjo, nes antros dienos seimo vakaro sulaukė, vieni su kitais sudarė ratelius išsiskirstė savo tarpe pasikalbėti, senas pažintis atnaujinti. Gaila to taip didelio prisirengimo; vaidinimas buvo vidutinis, profesionalai artistai savo užduotis gerai atliko.

Trečiadienį birželio 23 d. prisiartinio visų lauktas, čion augusios jaunomenės koncertas. Programos buvo platus ir turtingas; prie programos dar prisidėjo Operos dainininkas Jonas Butėnas.

Pirmas numeris programoje buvo "Praeludium and Allegro" antras "Tarantelle"; abu šmotelius išpildė p. J. Pruse-laitis smuiku, neapsakomai jautriai.

Antras numeris "Ne del tavęs aš mergelė", "Oi Greičiau, Greičiau" ir "Godelės" soprano išpildė M. Butėnienė.

Trečias numeris tai jaunas gabus pianistas p. M. Bush, Jr., paskarino pasirinkdamas gražias melodijas.

Ketvirtas numeris mūsų artistų onia M. Strumskienė, švė. žaliu maloniu balsu sudainavo solo "Mano Gimtinė", "Kai Aš Našlaitėle" ir "Deimantų Ariją" iš Fausto; visos dainos kaip paprastai sukėlė publikoje entuziazmo.

Penktas numeris p. Strumskienė ir p. M. Kiziūtė sudainavo duetas skambančios stygos. Vienas iš dainos žinovų Chicagoje išsitarė kad geriau ir Chicagoje negali sudainuot.

Šeštasis numeris, p. M. Kiziūtė kontralto, solo, sudainavo pasirinktą dainelę.

Septintasis numeris buvo Jonas Butėnas, kuriam publika plojo bepartyviai, nors po koncerto bolševikų spaudoje buvo kitaip rašyta, bet ką artistas turi ir publikai perduoda, tai publika įvertina Butėno dainavimą, kas liudijo entuziastišku plojimu ir išsukimu ant estrados po kelis katrus.

Po pertraukos prasidėjo antra dalis programos. Aštuntas numeris buvo "Spanish Dance" ir devintas "Scherzo", išpildė Violet D. Mockaiciūtė solo smuiku; užgavus stygas jau iškartojau jautę kad smukas verčia artisto širdies jausmais, o kartu pajudina ir jautraus klausytojo jausmus, pasiekia sielą.

Dešimtas numeris, Anelė Salaveičikūtė, sudainavo soprano solo "Pavasaris", "Kad galėčiau", "Dobilėlis"; artistė savo ypatingu nudavimu ir gražiu išlavintu balsu užkariauja publikos jausmus, ypatingai kuomet dainavo "Kad galėčiau", sudainuota su tokiu gabumu, kad aš galėčiau čion išliet tą ką jaučiau artist. dainuojant tai nereikėtų žodžiais išdėstyti mano pasitenkinimo.

Vienioliktas numeris "Valse Brillante No. 2, F. Shopin" ir "Valse Opus — Mana-Zula"; skambino Alberta B. Strimaitis; kiek sužinota, tai šį jaunutį artistę pirmu kartu pasirodė mūsų koncerte. Skambinoma gražiai, tik stoka daugiau drąsos ir dramatiškumo.

Dvyliktas numeris, parinktas dainas dainuoja Jonas Butėnas, Entuziazmas publikoje dar didesnis negu pirmame pasirodyme.

Tryliktas numeris, duetas p. M. Strumskienė ir p. J. Butėno, o jau gėlių-gėlių artistams, taip kad koncertas padarė nemažą išpuodį; koncerto kunktorium buvo p. P. Bukšnaitis, žinomas Brooklyno humoristas.

Ketvirtadienis birželio 24 d. Vakarieni ant laivo "Estonia" pagerbimui SLA. jubilejinio seimo ir jo dalyvių.

Baltik-Amerikos linijos kviečiami, birželio 24 d. SLA. seimo delegatai, susėdę į tris busus, nuvažiavo į laivą "Estonia" vakarieniaut. Vakarieni buvo rengiama tiksliai pagerbimo SLA. seimo ir jo dalyvių, pagerbimui Mažosios Lietuvos atstovų p. M. Jankaus ir A. Brako, taipgi paminėjimui antro tiesioginio plaukimo Baltik-Amerikos linijos laivu iš New Yorko tiesiai į Klaipėdą, be persėdimo. Einant svečiams į laivą, laivo orkestra griežė Lietuvos ir Amerikos himnų ir lietuvišką maršą. Sėdant svečiams prie stalų ir pradedant valgyti, orkestra išpildė gražų muzikališką programą. Per vakarienę, p. Z. Jankauskas perstatė "Estonijos" kapitoną ir B. A. Linijos manadžerį pakalbėti. Po jų kalbai, p. Jankauskas pervedė programos vedimą p. Gegužiui, kuris perstatė keletą kalbėtojų, butent: p. Seklį, p. Živaitę, p. Ambraziejų, p-lę Raukytę, p. Ivą ir p. Braką. Užbaigus programėlį ir pavalgius gardžią, gražiai paruoštą vakarienę, svečiai turėjo progos pžiūrėti laivą "Estonia". Svečiai buvo pilnai patenkinti ir dėkingi B. A. linijai už gražų priėmimą ir išreikštą jiems pagarbą.

Penktadienis, birželio 25 d. baigėsi seimų išskilmės su pasibaigimu paties trečiojo didžiulio seimo.

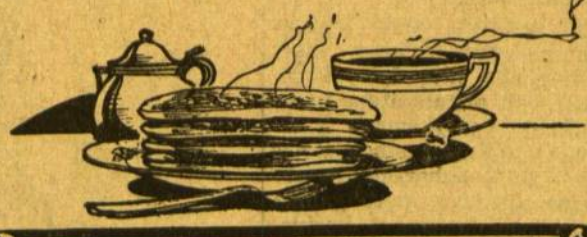
Ilgai atsimins dalyviai šiuose trijuose sienuose dalyvavę, nes vargiai gali pasitaikyti kita tokia proga, kad tokiam pasaulio centre susibęgtų ant karto visų Amerikoje gyvenančių progresyvių lietuvių išskilmės.

Jei Jusų Vaikas Neauga Taip Greitai Kaip Turėtų

Jei jis nediktas, jei akys įdubę, jei nesidomauja žaislais ir neprogresuoja mokykloje, greičiausia jis kenčia nuo netinkamo maisto. Daktarai bandymais rado kad kondensuotas pienas turi vertę budavojant vaiko sveikatą. Tokiu pienu yra Borden's Standard ar Challenge Kondensuotas Pienas.

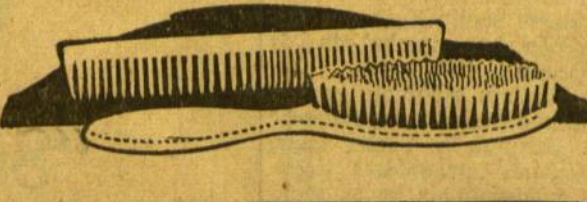

Paruoškite jiems Borden's Standard ar Challenge Kondensuotą Pieną įvairiuose valgiuose kaip: pudinguose, keiksuose, pajuose, užsagardžiuose ar taip kur reikia pieno ir cukraus. Jei nęgsta jie koka ar šokoladą, vartokite su Borden's Standard ar Challenge Kondensuotu Pienu. Tępkite jį ant duonos ir keikų. Duokite bile kaip jums ant minties užėina. Išbandykite patys su savo kava, Borden's Standard ar Challenge Kondens. Pienas suteikia kavai riebių, skanų gardumą.

DYKAI

Taupydami leibelius nuo kenų gaunate brangių dovanų. Pavyzdžiui, galite gauti šukas ir šepetį kaip ant paveikslė už 115 leibelų. Dovanos nekainuos jums nieko, tik taupykite leibelius. Atsilankykite į arčiausią dovanų krautuvę sulig adresu žemiau ir pasirinkite ką tik norite del namų.

TAUPYKIT LEIBELIUS

DEL BRANGIŲ DOVANŲ

Mūsų Dovanų Krautuvės Bostone:

89 Friend St. arti Haymarket Sq.

KITOS DOVANŲ KRAUTUVĖS:

FALL RIVER, MASS.
14 — 3rd St.
arti Bedford st.

BRIDGEPORT, CONN.
105 Congress Street
arti Main Street

NEW HAVEN, CONN.
105 Temple Street

PROVIDENCE, R. I.
49 Aborn Street